

MENSHEVISMIN KRIISI

Puolueettoman työväenedustajakokouksen ja kadettien kanssa liittoutumisen propagoiminen merkitsee epäilemättä eräänlaista kriisiä menshevikkien taktiikassa. Koska kuulumme yleensä heidän koko taktiikkansa periaatteellisten vastustajien joukkoon, me emme tietenkään olisi voineet itse ratkaista sitä kysymystä, miten kypsynyt tuo kriisi on ilmetäkseen niin sanoaksemme ulkonaisesti. Tov. J. Larin on tullut avuksemme uudessa, erittäin opettavaisessa kirjassaan: „Laaja työväenpuolue ja työväen edustajakokous” (M. 1906, „Novyi Mirin” kirjakustantamo).

Tov. J. Larin puhuu usein menshevikkien enemmistön nimessä. Hän nimittää itseään, ja täysin oikeutetusti, menshevismen vastuunalaiseksi edustajaksi. Hän on toiminut sekä etelässä että Pietarin „menshevistisimmässä” kaupunkipiirissä, Viipurinpuolella. Hän on ollut edustajana Yhdistävässä edustajakokouksessa. Hän on kirjoitellut jatkuvasti sekä „Golos Truda” että „Otkliki Sovremennosti” lehtiin. Kaikki nämä seikat ovat erittäin tärkeitä sen kirjasen arvioimiseksi, jonka merkittävyytenä on kirjoittajan totuudenmukaisuus eikä hänen logiikkansa,— hänen tiedoksensa eivätkä hänen päätelmänsä.

I

Taktiikkaa koskevat päätelmänsä marxilaisen tulee perustaa vallankumouksen objektiivisen kulun arviointiin. Bolshevikit, kuten tunnettua, yrittivät tehdä sen Yhdistävälle edustajakokoukselle ehdottamassaan päätöslauselmassa nykyhetkestä⁹⁵. Menshevikit ottivat itse takaisin

tätä koskevan päätöslauselmaehdotuksensa. Tov. Larin nähtävästi tajuaa, ettei sellaisia kysymyksiä saa ottaa pois päiväjärjestyksestä, ja yrittää tarkastella porvarillisen vallankumouksemme kulkua.

Hän erottaa kaksi kautta. Ensimmäinen, joka käsittää koko 1905 vuoden, on julkisen joukkoliikkeen kausi. Toinen, vuodesta 1906 alkaen, on kiduttavan hidasta „vapausasian todellisen voiton” ja „kansan pyrkimysten toteuttamisen” valmistelua. Pääosaa tässä valmistelussa esittää maaseutu, jonka avun puuttuessa „eristetty kaupunki nujerrettiin”. Me elämme „vallankumouksen sisäisen, ulkonaisesti passiiviselta näyttävän kasvun” aikaa.

„Se, mitä sanotaan agraariliikkeeksi, on alituista kuohuntaa, joka ei kasva yleiseksi aktiiviseksi hyökkäysyrityksiksi, pikku taistelua paikallista esivaltaa ja tilanherroja vastaan, veronmaksun viivytystä, rankaisuretkikuntia,— kaikki tuo on maaseudulle edullisin tie siltä kannalta, että säästyy ellei maaseudun voimia, mikä on epäilyttävää, niin sen tuloksia. Tuo tie, joka ei ehdytä maaseutua lopullisesti ja tuo sille yleensä enemmän helpotuksia kuin tappioita, mädännyttä niin voimallisesti vanhan vallan tukia, että luo ehdot, joiden vallitessa tuon vallan on kiertämättömästi antauduttava tahi kukistuttava heti ensimmäisestä vakavasta koetuksesta, kun aika koittaa”. Ja kirjoittaja osoittaa, että 2—3 vuodessa poliisilaitoksen ja sotaväen miehistö muuttuu ja täydentyy tyytymättömän maaseudun aineksilla; „pojistamme tulee sotilaita”, kuten muuan talonpoika sanoi kirjoittajalle.

Tov. Larinin johtopäätös on kaksipuolinen. 1) Meillä „maaseutu ei voi rauhoittua. Meillä ei voi toistua Itävallan 48. vuosi”. 2) „Venäjän vallankumous ei tapahdu yleisen ascellisen kansankapinan tietä tämän sanan varsinaisessa mielessä niin kuin Pohjois-Amerikan tahi Puolan vallankumous”.

Pysähtykäämme tarkastelemaan näitä johtopäätöksiä. Ensimmäisen niistä on kirjoittaja perustellut liian följetongimaisesti ja muotoillut liian epätarkasti. Mutta oleellisesti kirjoittaja on lähellä totuutta. Vallankumouksemme loppu-tulos riippuu todellakin eniten monimiljoonaisten talonpoikaisjoukkojen lujudesta taistelussa. Suurporvaristo meillä pelkää enemmän vallankumousta kuin taantumusta. Yksinään proletariaatti ei jaksaa voittaa. Proletariaattiin ja

talonpoikaistoon verrattuna kaupungin köyhälistö ei edusta itsenäisiä intressejä eikä ole itsenäinen voimatekijä. Maaseudulla on ratkaiseva merkitys, ei taistelun johtamisen mielessä (siitä ei voi olla puhettakaan), vaan voiton varmistamisen mielessä.

Jos tov. Larin olisi harkinnut johtopäätöstään ja sitonut sen porvarillista vallankumoustamme koskevan sosialidemokraattisen aatteen kehityksen koko kulkuun, niin hän olisi päätenyt vihaamansa bolshevismin vanhaan väitteeseen: porvarillisen vallankumouksen voitokas lopputulos Venäjällä on mahdollinen vain proletariaatin ja talonpoikaiston vallankumouksellis-demokraattisena diktatuurina. Oleellisesti Larin päätyi nimenomaan tähän katsomukseen. Vain se menshevikkien ominaisuus, jota hän itse ruoskii, nimittäin ajatuksen epävarmuus ja arkuus, estää häntä tunnustamasta sitä avoimesti. Ei tarvitse muuta kuin verrata toisiinsa Larinin ja Keskuskomitean „Sotsial-Demokratin” johtopäätöksiä mainitusta aiheesta, kun vakuuttuu siitä, että tässä kysymyksessä Larin lähenee bolshevikkeja. Onhan „Sotsial-Demokrat” mennyt puheissaan niin pitkälle, että sanoo kadettien olevan edistyksellistä, säätyihin kuulumatonta kaupunkiporvaristoa ja trudovikkien — maaseudun säätyporvaristoa, joka ei ole edistyksellistä! „Sotsial-Demokrat” ei ole huomannut kadettien joukossa olevia tilanherroja ja vastavallankumouksellisia porvareita, se ei ole huomannut trudovikkien joukossa olevaa säätyihin kuulumatonta kaupungin demokratiaa (kaupunkiköyhälistön alimpia kerroksia)!

Edelleen. Maaseutu ei voi rauhoittua, sanoo Larin. Onko hän sen todistanut? Ei. Hän ei ole ottanut laisinkaan huomioon, mitä osaa esittää talonpoikaisporvaristo, jota hallitus lahjoo systemaattisesti. Hän ei ole liioin miettinyt sitäkään, että talonpoikain saamat „huojennukset” (maanvuokran alentaminen, tilanherrojen ja poliisin „vähentäminen” y.m.s.) *voimistavat* maaseudun jakaantumista vastavallankumouksellisiin pohattoihin ja köyhälistöjoukkoihin. Noin niukan aineiston pohjalla ei pidä tehdä niin suuria yleistyksiä: se haiskahtaa kaavamaiselta.

Mutta onko väite: „maaseutu ei voi rauhoittua” yleensä todistettavissa? On ja ei. On — todennäköisten seurausten syvällisesti perustellun analyysin mielessä. Ei — siinä

mielessä, että kyseisen porvarillisen vallankumouksen suhteen nämä seuraukset olisivat täysin epäilemättömiä. Apteekkivaa'alla ei voida punnita sitä, miten tasapainottuvat maaseudun kasvatat ja toisiinsa punoutuvat uudet vastavallankumoukselliset ja uudet vallankumoukselliset voimat. Sen osoittaa lopullisesti *vain kokemus*. Suppeassa mielessä vallankumous on kärkevää taistelua, ja kaikkien intressien, kaikkien pyrkimysten, kaikkien alkeiden todellinen voima tulee ilmi ja täysin tiedostetuksi vain itse taistelussa, sen lopputuloksesta.

Johtavan luokan tehtävä vallankumouksessa on tiedostaa oikein taistelun *suunta* ja käyttää täydellisesti *kaikki* voiton mahdollisuudet, *kaikki* edellytykset. Sellaisen luokan on astuttava *ensimmäisenä* välittömän vallankumouksen tielle ja *viimeisenä* siirryttävä siltä muille, „arkisemmille”, mutkallisemmille „kierto”-teille. Tov. Larin, joka järjelee hyvin paljon ja (kuten alempana saamme nähdä) hyvin epäviisaasti vaistonvaraisista purkauksista ja suunnitelmallisesta toiminnasta, ei ole laisinkaan käsittänyt tätä totuutta.

Siirrymme toiseen, aseellista kapinaa koskevaan johtopäätökseen. Tässä Larinin ajattelun arkuus on vieläkin pahempaa. Hänen ajatuksensa seuraa orjallisesti vanhoja esikuvia: Pohjois-Amerikan ja Puolan kapinaa. Niiden ulkopuolella hän ei halua tunnustaa kapinaa „sanan varsinaisessa mielessä”. Hän sanoo vieläpä niinkin, että meidän vallankumouksemme ei tapahdu „muodollisen” (!) ja „säännönmukaisen” (!!)

aseellisen kapinan tietä.

Hassua: menshevikki, joka on ansainnut kannuksensa käymällä sotaa muodollisuutta vastaan, on mennyt niin pitkälle, että puhuu muodollisesta aseellisesta kapinasta! Syyttäkää itseänne, tov. Larin, jos muodollinen ja säännönmukainen on pannut ajatuksenne noin pahaan puristukseen. Bolshevikit ovat olleet ja ovat toista mieltä asiasta. Jo kauan ennen kapinaa, III edustajakokouksessa, s.o. vuoden 1905 keväällä, he tähdensivät erikoisessa päätöslauselmassa *joukkolakon ja kapinan yhteyttä*⁹⁶. Menshevikit mielellään sivuuttavat tämän vaihtololla. Suotta. III edustajakokouksen päätöslauselma todistaa faktillisesti sen, että me näimme ennakolta niin tarkasti kuin suinkaan oli mahdollista ne erikoisuudet, joita kansan taistelulla on vuoden

1905 lopussa. Emmekä me kuvitelleet kapinaa lainkaan „sen tyyppiseksi”, jollainen se oli Pohjois-Amerikassa tai Puolassa, missä ei voinut olla puhettakaan joukkolokasta.

Ja joulukuun jälkeen me viittasimme (päättöslauselmaehdotus Yhdistävälle edustajakokoukselle⁹⁷) lakon ja kapinan suhteen muuttumiseen, talonpoikaiston ja sotaväen osuuteen, siihen, että vähäiset sotilaalliset purkaukset eivät riitä ja että on välttämättömästi päästävä sopimukseen sotaväen vallankumouksellis-demokraattisten ainesten kanssa.

Ja duumakaudella tapahtumat vahvistivat vielä kerran, että Venäjän vapautustaistelussa kapina on kiertämätön.

Larinin päätelmät muodollisesta kapinasta ovat sosialidemokraatille mitä sopimattominta tietämättömyyttä nykyisen vallankumouksen historian alalla tahi tämän historian ja sen erikoisten kapinamuotojen hyljeksimistä. Larinin teesi: „Venäjän vallankumous ei tapahdu kapinatietä” on tosiasioiden pilkkaamista, sillä *kumpikin* vapauksien kausi Venäjällä (sekä lokakuun että Duuman kausi) näytti nimenomaan *kapinain* „tien”, ei tietenkään Amerikan eikä Puolan, vaan Venäjän, XX vuosisadan aikakauden kapinain „tien”. Larin toistaa menshevismin „epäröivän ja aran” ajattelun perusvirheen, sillä hän puhuu „yleensä” historiallisista esimerkeistä — kapinoista, joita on ollut maissa, missä vallitsevina ovat maaseutu- tai kaupunkilaisainekset, Amerikasta ja Puolasta, mutta ei tee pienintäkään yritystä Venäjän kapinan erikoisuuksien tutkimiseksi tai vaikkapa hahmottelemiseksi.

Miettikääpä hänen ajatusrakennelmaansa: „passiivinen” vallankumous. Uuden nousun, uuden rynnistyksen tai liikkeen uusien muotojen pitkälliset valmistelukaudet ovat epäilemättä täysin mahdollisia. Mutta älkää toki olko doktrinäärejä, hyvät herrat: miettikää, mitä merkitsee tuo maaseudun „alituinen kuohunta” *rinnan* „pikku taistelun”, „rankaisuret kikuntien” sekä poliisilaitoksen ja sotaväen miehistön *vaihtumisen* kanssa? Tehän ette käsitä, mitä puhutte. Kuvaamanné asiaintila ei ole mitään muuta kuin pitkällistä *partisaanisotaa*, jonka keskeyttävät välillä useat *sotaväen* yhä laajemmat ja yksimielisemmät *kapinapurkaukset*. Te kertaillette kiukkuisia ja herjaavia sanoja osoittaen ne „partisaaneille”, „anarkisteille”, „anarkisti-blanquilais-

bolshevikeille” y.m. samalla kun itse kuvaatte vallankumousta bolshevikkien tapaan! Sotaväen miehistön muuttuminen, sen vaihtuminen „tyytymättömän maaseudun aineksiin”. Mitä se merkitsee? Voiko tuo matruusintakkiin ja sotilaspukuun puetun maaseudun „tyytymättömyys” olla tulematta ilmi? Voiko se olla tulematta ilmi, kun maassa, sotilaan kotoisella maaseudulla on „alituista kuohuntaa”? kun maassa on toisaalta „pikku taistelua” ja toisaalta „rankaisuretkikuntia”? Ja voidaanko mustasotnialaisten pogromien, hallituksen väkivallan ja poliisin ilkitöiden kaudella kuvitella tämän sotilaiden tyytymättömyyden ilmevän *muuten* kuin sotilaskapinoina?

Toistaessanne kadettien fraaseja („meidän vallankumouksemme ei tapahdu kapinatietä”, tämän fraasin laskivat liikkeelle nimenomaan *kadetit* vuoden 1905 lopulla; ks. miljukovilaista „Narodnaja Svoboda”⁹⁸) — te samalla itsekin kuvaatte uuden kapinan kiertämättömäksi: „valta kukistuu ensimmäisestä vakavasta koetuksesta”. Luuletteko, että vakava vallan koetus laajassa, kirjavassa, mutkallisessa kansanliikkeessä on mahdollista ilman useita edeltäkäyviä pienempiä ja erillisiä koetuksia? että yleislakko on mahdollinen ilman useita osittaislakkoja? yleinen kapina ilman useita osittaisia, erillisiä pikku kapinoita?

Jos kerran sotaväessä kasvaa tyytymättömän maaseudun aines ja vallankumous yleensä kehittyä edelleen, niin kapina käy kiertämättömäksi ollen muodoltaan *mitä kiikkeintä* taistelua, sekä kansan että osaksi sotaväen taistelua mustasotnialaista sotaväkeä vastaan (sillä mustasotnialaiset myös järjestäytyvät ja opettelevat, älkää unohtako sitä! älkää unohtako, että on olemassa yhteiskunnallisia aineksia, jotka ravitsevat tietoista mustasotnialaisuutta!). On siis valmistauduttava, valmistettava sekä joukkoja että itseään suunnitelmallisempaan, yksimielisempään ja hyökkäyshenkisempään kapinaan, juuri siihen johtavat Larinin väittämät, hänen kadettilaiskaskunsa *passiivisesta* (??) vallankumouksesta. Menshevikit „ovat oman masentuneisuutensa ja alakuloisuutensa panneet Venäjän vallankumouksen kulun kontolle” (58), tunnustaa Larin. Juuri niin! Passiivisuus — se on pikkuporvarillisen sivistyneistön eikä vallankumouksen ominaisuus. Passiivisia ovat ne, jotka tunnustavat armeijan täyttyvän tyytymättömän maaseudun aineksilla sekä alituisen kuohunnan ja pikku taistelun

olevan kiertämätöntä,— ja samaan aikaan lohduttavat työväenpuoluetta Ivan Fedorovitsh Shponkan leppoisaan tapaan: „Venäjän vallankumous ei tapahdu kapinatietä”.

Entä „pikku taistelu”? Pidättekö, kunnioitettu Larin, sitä „tulosten kannalta maaseudulle edullisimpana tienä”? Pysyttekö tässä mielipiteessä rankaisuretkikunnista huolimatta, katsoen jopa noiden retkikuntienkin kuuluvan edullisimpaan tiehen? Mutta oletteko edes hitusen miettinyt sitä, missä suhteessa pikku taistelu eroaa partisaanisodasta? Ei missään, kunnioitettu tov. Larin.

Amerikka ja Puola ovat huonoja esimerkkejä, joiden vuoksi teiltä ovat jääneet huomaamatta ne erikoiset taistelumuodot, joita on synnyttänyt Venäjän kapina, joka on pitkällisempi ja sitkeämpi kuin vanhaa tyyppiä olevat kapinat ja jossa niihin verrattuna on pitemmät väliajat suurtaistelujen välillä.

Tov. Larin on sotkeutunut kokonaan ja puhunut itsensä pussiin. Jos kerran maaseudulla on pohjaa vallankumoukselle, jos vallankumous laajenee ja ammentaa uusia voimia, jos armeija täyttyy tyytymättömistä talonpojista ja maaseudulla on pitempiaikaista alituista kuohuntaa ja pikku taistelua, niin se merkitsee, että oikeassa ovat bolshevikit, jotka taistelevat kapinakysymyksen syrjimistä vastaan. Me emme laisinkaan propagoi kapinaa minä ajankohtana hyvänsä, kaikissa olosuhteissa. Mutta me vaadimme, ettei sosialidemokraatin ajatus olisi horjuva eikä arka. Jos te tunnustatte kapinaa varten olevan *edellytyksiä*, niin tunnustakaa itse kapinakin,— tunnustakaa kapinaan liittyvät puolueen erikoistehtävät.

Pikku taistelun nimittäminen „*edullisimmaksi tieksi*”, s.o. kansan taistelun edullisimmaksi muodoksi vallankumouksemme erikoisella kaudella, samalla kun kieltäydytään tunnustamasta edistyksellisimmän luokan puolueen *aktiiviset* tehtävät tämän „edullisimman tien” perusteella, merkitsee, ettei osata ajatella tai ajatellaan vilpillisesti.

II

„Passiivisuusteoriaa” — siksi voitaisiin nimittää Larinin päätelmiä „passiivisesta” vallankumouksesta, joka valmistelee „vanhan vallan kukistumista ensimmäisestä vakavasta koetuksesta”. Ja tämä „passiivisuusteoria”, joka on aran

ajattelun luonnollinen tuote, lyö leimansa katuvaan menshevikkimme koko kirjaseen. Hän asettaa kysymyksen: minkä vuoksi puolueemme, jolla on hyvin suuri aatteellinen vaikutus, on organisatorisesti niin heikko? Ei sen vuoksi, vastaa Larin, että puolueemme on intelligenttipuolue. Tämä menshevikkien vanha „banaali” (Larinin sanonta) selitys ei kelpaa mihinkään. Vaan sen vuoksi, että nykyistä aikakautta varten ei objektiivisesti ole tarvittu muunlaista puoluetta eikä ole ollut objektiivisia edellytyksiä muunlaiselle puolueelle. Sen vuoksi, että „vaistonvaraisten purkausten politiikkaa” varten, jollaista proletariaatin politiikka oli vallankumouksen alussa, puolue ei ollut tarpeeseen. Tarvittiin vain „teknillinen koneisto vaistonvaraisen liikkeen” ja „vaistonvaraisten mielialojen palvelemista varten”, kahden purkauksen väliaikana suoritettavaa propaganda- ja agitaatiotyötä varten. Se ei ollut puolue sanan eurooppalaisessa mielessä, vaan „suppea — 120 tuhatta 9 miljoonaa kohti — nuorten työläiskonspiraattorien yhdistys”; perheellisiä työläisiä oli vähän; suurin osa yhteiskunnalliseen toimintaan valmiista työläisistä oli puolueen ulkopuolella.

Nyt vaistonvaraisten purkausten aika on menossa ohi. Laskelmointi tulee pelkän mielialan sijalle. „Vaistonvaraisten purkausten politiikan” asemesta kehittyy „suunnitelmallisen toiminnan politiikka”. Tarvitaan „eurooppalais-tyyppistä puoluetta”, „objektiivisen ja suunnitelmallisen poliittisen toiminnan puoluetta”. „Koneistopuolueen” asemesta tarvitaan „etujoukkopuoluetta”, „johon olisi koottu kaikki se aktiiviseen poliittiseen elämään kelpaava, minkä työväenluokka voi keskuudestaan nostaa”. Se on siirtymistä „eurooppalaiseen laskelmoinnin pohjalla toimivaan puolueeseen”. „Käytännöllisessä toiminnassaan puolalaisen ja epävarman, masentuneen ja asemaansa ymmärtämättömän virallisen menshevismän” tilalle „tulee eurooppalaisen sosialidemokratian terve realismi”. „Sen ääni on kuulunut melko selvänä jo ennen tätä päivää Plehanovin ja Axelrodin huuilta, — he ovat oikeastaan ainoat eurooppalaiset meidän „barbaari”-ympäristössämme”... Ja barbaarisuuden vaihtuminen eurooppalaisuuteen lupaa tietenkin epäonnistumisten vaihtumista onnistumisiin. „Siellä, missä vallitsevana on vaistonvaraisuus, ei voida välttää virheitä arvioinnissa ja epäonnistumisia käytännössä”. „Missä on

vaistonvaraisuutta — siellä on utopismia, missä on utopismia — siellä epäonnistutaan”.

Näissä Larinin päätelmissä jälleen pistää silmään huu-tava epäsuhte toisaalta pikkuisen jyväsien — oikean, joskaan ei uuden, ajatuksen — ja toisaalta tavattoman ruumenkasan — suorastaan jo taantumuksellisen typeryyden — välillä. Lusikka hunajaa ja tynnyri tervaa.

On aivan epäilemätöntä ja eittämätöntä, että sitä mukaa kuin kapitalismi kehittyy, sitä mukaa kuin karttuu porvarillisen vallankumouksen tai porvarillisten, samoin kuin epäonnistuneiden sosialististenkin vallankumousten koke-musta, kaikkien maiden työväenluokka kasvaa, kehittyy, oppii, kasvattaa itseään ja järjestäytyy. Toisin sanoen: se kulkee vaistonvaraisuudesta suunnitelmallisuuteen, ottaen ohjeekseen pelkän mielialan asemesta kaikkien luokkien objektiivisen aseman ja siirtyen purkauksista johdonmukai-seen taisteluun. Kaikki tämä pitää paikkansa. Kaikki tämä on yhtä vanhaa kuin maailma ja yhtä hyvin sovellettavissa XX vuosisadan Venäjään kuin XVII vuosisadan Englantiin, XIX vuosisadan 30-luvun Ranskaan ja XIX vuosisadan lopun Saksaan.

Mutta Larinin vika onkin juuri siinä, ettei hän lainkaan kykene sulattamaan sitä aineistoa, jonka vallankumouk-semme antaa sosialidemokraatille. Hän viehättyy venäläi-sen barbaarisuuden purkausten ja eurooppalaisen suunnitelmallisuuden vastakkainasettamiseen yhtä täydellisesti kuin lapsi uuteen kuvaan. Sanoessaan yleisesti tunnetun totuuden, joka koskee yleensä kaikkia aikakausia, hän ei käsitä, että tämän yleisesti tunnetun totuuden naiivi soveltaminen välittömän vallankumouksellisen taistelun kau-teen, muuttuu hänen käsissään *luopiomaiseksi* suhtaantumi-seksi vallankumoukseen. Tuo olisi tragikoomillista, ellei Larinin vilpittömyys olisi hälventämässä kaikkea epävar-muutta sen suhteen, että hän *tiedottomasti* säästää vallan-kumouksen luopioita.

Barbaarien vaistonvaraiset purkaukset, eurooppalaisten suunnitelmallinen toiminta... Tuo on puhtaasti kadettilainen sanonta ja kadettilainen aate, niiden Venäjän vallanku-mouksen petteurien aate, jotka ihastelevat „perustuslailli-suutta” samassa hengessä kuin Muromtsev, joka julisti: „Duuma on osa hallituksesta”, tai lakeija Roditshev, joka huudahti: „On julkeata katsoa monarkin olevan vastuussa

pogromista". *Alkuvoimaisuuden mielettömyyttä*, s.o. vallankumousta herjanneiden luopioiden (Izgojevit, Struвет, Prokopovitshit, Portugalovit et tutti quanti *) koko kirjallisuus on kadettien luoma. Liberaalinen porvari on tunnetun tarun eläimen tapaan kykenemätön luomaan katsettaan ylös ja käsittämään, että vain kansan „purkauksen” ansiosta meillä on edes varjo jäljellä vapaudesta.

Ja Larin laahustaa naiivin arvostelukyvottomästi liberaalin perässä. Larin ei käsitä, että koskettelemassaan kysymyksessä on kaksi puolta: 1) vaistonvaraisen taistelun asettaminen yhtä laajakantoisen ja samanmuotoisen suunnitelmallisen taistelun vastakohtaksi ja 2) vallankumouksellisen (suppeassa merkityksessä) aikakauden asettaminen vastavallankumouksellisen eli „vain-perustuslaillisen” aikakauden vastakohtaksi. Larinin logiikka on kerrassaan kelvotonta. Vaistonvaraisen poliittisen lakon vastakohtaksi hän ei aseta suunnitelmallista poliittista lakkoa, vaan suunnitelmallisen osanoton esimerkiksi Bulyginin Duumaan. Vaistonvaraisen kapinan vastakohtaksi hän ei aseta suunnitelmallista kapinaa, vaan suunnitelmallisen ammatillisen taistelun. Ja sen vuoksi hänen marxilainen analyysinsä muuttuu poroporvarillisen latteaksi vastavallankumouksen ylistelyksi.

Euroopan sosialidemokratia on „objektiivisen suunnitelmallisen poliittisen toiminnan puolue”, lepertelee Larin ihastuneena. Lapsi parka! Hän ei huomaa ihastelevansa erikoisesti suppeata „toimintaa”, johon eurooppalaisten oli pakko rajoittua aikakausina, jolloin ei ollut välittömästi vallankumouksellista taistelua. Hän ei huomaa ihastelevansa suunnitelmallista *lain sallimaa* taistelua ja herjaavansa vaistonvaraista taistelua *voimasta ja vallasta*, jotka määräävät rajat „lain sallimalle”. Venäläisten vaistonvaraista vuoden 1905 joulukuun kapinaa hän ei vertaa saksalaisten vuoden 1849 ja ranskalaisten vuoden 1871 „suunnitelmallisiin” kapinoihin, vaan Saksan ammattijärjestöjen kasvun suunnitelmallisuuteen. Hän ei vertaa venäläisten vaistonvaraista ja epäonnistunutta vuoden 1905 joulukuun yleislakkoa belgialaisten vuoden 1902 „suunnitelmalliseen” ja epäonnistuneeseen yleislaksoon⁹⁹, vaan

* — ynnä muut. *Toim.*

Bebelin ja Vandervelden suunnitelmalliseen puheeseen valtiopäivillä.

Sen vuoksi Larin ei ymmärrä sitä proletariaatin joukko-taistelussa tapahtunutta maailmanhistoriallista edistystä, jonka ilmentymiä ovat vuoden 1905 lokakuun lakko ja vuoden 1905 joulukuun kapina. Ja Venäjän vallankumouksen *taantumisen* (hänen *omasta* mielestään *tilapäisen* taantumisen), joka ilmenee *lain salliman* valmistelutoiminnan (ammattiliitot, vaalit y.m.s.) tarpeellisuutena, hän korottaa *edistykseksi*, joka vie vaistonvaraisesta suunnitelmalliseen, mielialasta laskelmointiin j.n.e.

Sen vuoksi vallankumouksellisen marxilaisen johtopää-töksen (vaistonvaraisen poliittisen lakon asemesta tarvitaan suunnitelmallista poliittista lakkoa; vaistonvaraisen kapinan asemesta tarvitaan suunnitelmallista kapinaa) asemesta syntyy luopion, kadetin johtopäätös („vaistonvaraisen liikkeen mielettömyyden”: lakon ja kapinan asemesta tarvitaan suunnitelmallista alistumista Stolypinin lakeihin ja suunnitelmallista kaupanhierontaa mustasotnia-laisen monarkian kanssa).

Ei, toveri Larin, jos olisitte omaksunut marxilaisuuden hengen ettekä vain pelkkiä sanoja, niin tietäisitte, mikä ero on vallankumouksellisen dialektisen materialismin ja „objektiivisten” historikkojen opportunistin välillä. Palauttakaa mieleenne vaikkapa Marxin sanat Proudhonista. Marxilainen ei valallisesti kieltäydy lain sallimasta taistelusta, rauhallisesta parlamentarismista, „suunnitelmallisesta” alistumisesta Bismarckien ja Bennigsenien, Stolypinien ja Miljukovien säätämiin historiallisen työn puitteisiin. Mutta käyttäessään *kaikenlaista*, yksinpä taantumuksellistakin *maaperää* taisteluun vallankumouksen puolesta marxilainen ei alennu jumaloimaan taantumusta eikä unohda taistella sellaisen *maaperän* puolesta, joka on *mahdollisimman otollinen toiminnalle*. Sen vuoksi marxilainen näkee *ensimmäisenä* ennakolta vallankumouksellisen aikakauden koiton ja alkaa herättää kansaa ja soittaa kelloa jo silloin, kun poroporvarit vielä nukkuvat uskollisten alamaisten orjanunta. Sen vuoksi marxilainen astuu *ensimmäisenä* avoimen vallankumoustaistelun tielle, käy välittömään otteluun, paljastaen kaikenlaisten sosiaalisten ja poliittisten tomppeliin sovitteluilluusioiden. Sen vuoksi marxilainen jättää *viimeisenä* välittömän vallankumouksellisen

taistelun tien, jättää sen vasta silloin, kun kaikki mahdollisuudet on käytetty loppuun, kun ei enää ole *vähäisintäkään* toivoa lyhyemmästä tiestä, kun ilmeisesti katoaa maaperä siltä, että kehoitettaisiin valmistautumaan joukkolakkoihin, kapinaan y.m. Sen vuoksi marxilainen vastaa ylenkatseella niille lukemattomille vallankumouksen luopioille, jotka huutavat hänelle: me olemme sinua „edistyksellisempiä”, olemme luopuneet vallankumouksesta ennemmin! „olemme alistuneet” ennemmin monarkistiseen perustuslakiin!

Jompikumpi, toveri Larin. Ajatteletteko ehkä, ettei enää yleensä ole maaperää kapinalle ja vallankumoukselle sanan suppeassa mielessä? Siinä tapauksessa sanokaa se suoraan ja todistakaa se meille marxilaiselta kannalta, taloudellisella analyysillä, ottamalla huomioon eri luokkien poliittiset pyrkimykset, erittelemällä aatesuuntien merkityksen. Oletteko sen todistanut? Silloin me julistamme sanahelinäksi puheet kapinasta. Silloin me sanomme: meillä ei *ollut* suurta vallankumousta, vaan suuri nyrkki taskussa. Työläiset! porvaristo ja pikkuporvarit (talonpojat siinä luvussa) ovat kavaltaneet ja hylänneet teidät. Mutta sillä maaperällä, jonka *he* ovat luoneet *meidän* ponnistuksistamme huolimatta, me tulemme tekemään sitkeästi, kärsivällisesti ja johdonmukaisesti työtä *sosialistisen* vallankumouksen hyväksi, joka ei tule olemaan yhtä puolinen ja rujo, yhtä rikas korulauseista ja köyhä luovasta työstään kuin porvarillinen vallankumous!

Vai uskotteko todellakin siihen, mitä puhutte, toveri Larin? Uskotteko sen, että vallankumous kasvaa, että pikku taistelu ja hiljainen kuohunta valmentavat jonkin 2—3 vuoden kuluttua uuden tyytymättömän armeijan ja uuden „vakavan koetuksen”? että „maaseutu ei voi rauhoittua”? Silloin teidän on tunnustettava, että „purkaukset” sinänsä ilmentävät koko kansan suuttumuksen voimaa eivätkä takapajuksen barbaarisuuden voimaa,— että velvollisuu-temme on muuttaa vaistonvarainen kapina suunnitelmalliseksi tekemällä johdonmukaisesti ja sitkeästi työtä monien kuukausien, ehkäpä vuosienkin kuluessa sellaisen muutoksen hyväksi eikä kieltäytyä kapinasta, niinkuin kaikenlaiset Juudakset tekevät.

Mutta nykyinen kantanne, tov. Larin, on nimenomaan „masentuneisuutta ja alakuloisuutta”, ajatuksen „epävar-

muutta ja arkuutta”, oman passiivisuutemme esittämistä vallankumouksemme syyksi.

Se, että te riemuiten julistatte boikotin virheeksi, merkitsee juuri tätä ja vain tätä. Se on likinäköistä ja alhaista riemuitsemista. Jos boikotista kieltäytyminen on „edistyksellistä”, niin kaikkia muita edistyksellisimpiä ovat „Russkije Vedomostin” oikeistokadetit, jotka sotivat Bulyginin Duuman boikottia vastaan ja kehottivat ylioppilaita „opiskelemaan eikä mellakoimaan”. Me emme kadehdi tuota luopioiden edistyksellisyyttä. Kun Witten Duuman (jonka koollekutsumiseen kukaan ei uskonut noin 3—4 kuu-kautta aikaisemmin) boikotti julistetaan „virheeksi” ja *ollaan vaiti* niiden virheestä, jotka kehottivat osallistumaan Bulyginin Duumaan, niin se mielestämme merkitsee vallankumoustaistelijan materialismin vaihtamista taantumuksen edessä matelevan professorin „objektivismiin”. Mielestämme ne, jotka, koeteltuaan todellakin *kaikkea* välittömän taistelun tiellä, menivät *viimeisinä* Duumaan, lähtivät kulkemaan kiertotietä, ovat paremmassa asemassa kuin ne, jotka ensimmäisinä olivat kutsumassa Bulyginin Duumaan vähän ennen kansankapinaa, joka pyyhkäisi olemattomiin tuon Duuman.

Ja Larinille tuota kadettilaista fraasia boikotin virheellisyydestä ei voida antaa anteeksi sitäkin suuremmalla syyllä, koska hän puhuu *totuudenmukaisesti* siitä, kuinka menshevikit ovat „*keksineet kaikenlaisia ratkiviisaita ja ovelia koukkuja alkaen valinnallisuusperiaatteesta ja zemstvokamppailusta ja päätyen puolueen kokoamiseen osallistumalla vaaleihin tarkoituksena Duuman boikotoinnen*” (57). Uskomatta itsekään sitä, että Duumaan voidaan mennä, menshevikit kehottivat työläisiä valitsemaan Duumaan. Eiköhän oikeampaa ollut niiden taktiikka, jotka eivät uskoneet sitä ja boikotoivat Duumaa? jotka julistivat kansan pettämiseksi sen, että Duumaa nimitettiin „vallaksi” (jollaisen nimityksen sille antoivat ennen Muromtsevia menshevikit Yhdistävän edustajakokouksen päätöslauselmassa)? jotka lähtivät Duumaan vasta sitten, kun porvaristo kieltäytyi lopullisesti suorasta boikottitiestä ja pakoitti meidät lähtemään kiertoteitä, mutta ei siinä tarkoituksessa eikä siten, kuin kadetit sen tekevät?

III

Koneistopuolueen ja etujoukkopuolueen vastakkainasettaminen, kuten Larin tekee, eli poliisia vastustavien taistelujain puolueen ja tietoisien poliittisten taistelujain puolueen vastakkainasettaminen näyttää syvälliseltä ja läpeensä „aitoproletaaris”-henkiseltä. Todellisuudessa se on aivan samanlaista intelligenttiopportunistia kuin sekin vastaavanlainen vastakkainasettelu, jonka rabotshajamysliläiset ja akimoviläiset¹⁰⁰ tekivät vuosina 1899—1901.

Toisaalta, kun on olemassa objektiiviset edellytykset joukkojen välittömälle vallankumoukselliselle rynnäkölle, niin silloin „vaistonvaraisuuden palveleminen” on puolueen *yllin* poliittinen tehtävä. *Sellaisen* vallankumouksellisen työn asettaminen „politiikan” vastapainoksi merkitsee politiikan mataloittamista politikoinniksi. Se merkitsee duumataistelupolitiikan ylistämistä, sen asettamista joukkojen loka- ja joulukuussa harjoittaman politiikan yläpuolelle,— s.o. nimenomaan siirtymistä proletaariselta vallankumoukselliselta katsantokannalta intelligentti-opportunistiselle.

Jokainen taistelumuoto vaatii vastaavaa tekniikkaa ja koneistoa. Kun objektiivisten olosuhteiden pakosta taistelun perusmuodoksi tulee parlamenttitaistelu, niin puolueessa voimistuvat kiertämättömästi parlamenttitaistelukoneiston piirteet. Ja päinvastoin, kun objektiiviset olosuhteet synnyttävät poliittisten joukkolakkojen ja kapinoiden muodossa joukkojen taistelun, *pitää* proletariaatin puolueella olla „koneistoja” *nimenomaan näiden* taistelumuotojen „palvelemiseksi”, ja on itsestään selvää, että niiden on oltava erikoisia „koneistoja”, erilaisia kuin parlamentaariset. Sellainen proletariaatin järjestynyt puolue, joka tunnustaa kansankapinoille tarpeellisten olosuhteiden olemassaolon, muttei huolehdi vastaavasta koneistosta, olisi intelligenttisuunsoittajain puolue; työläiset loittonisivat siitä anarkismiin, porvarilliseen vallankumouksellisuuteen y.m.s.

Toisaalta joka luokan, muun muassa myös proletariaatin, poliittisesti johtavan etujoukon kokoonpano riippuu myös sekä tämän luokan asemasta että sen taistelun perusmuodosta. Larin valittelee esimerkiksi sitä, että puolueessa meillä on enemmistönä työläisnuoriso, että perheellisiä työläisiä meillä on vähän, että he loittonevat puolueesta.

Tämä venäläisen opportunistin valitus johdatti mieleeni erään kohdan Engelsin teoksista (taisi olla „Asuntokysymyksessä”, „Zur Wohnungsfrage:ssa”). Vastaväitteeksi jollekin halpamaiselle porvarilliselle professorille, saksalaiselle kadetille, Engels kirjoitti: eikö se ole luonnollista, että meillä, vallankumouspuolueessa, enemmistö on nuorisoa? Me olemme tulevaisuuden puolue, ja tulevaisuus kuuluu nuorisolle. Me olemme uudistajain puolue, ja nuoriso seuraa aina innokkaimmin uudistajia. Me olemme puolue, joka käy uhrautuvaisesti taistelua vanhaa, mätää vastaan, ja nuoriso lähtee aina ensimmäisenä uhrautuvaisesti taisteluun.

Ei, „väsyneet” 30-vuotiaat vanhukset, „viisastuneet” vallankumousmiehet ja sosialidemokratian luopiot jätämme mieluummin kadettien koottaviksi. Me olemme aina oleva etumaisen luokan nuorison puolue!

Larin itsekkin on vähällä tunnustaa avomielisesti sen, miksi hänen on niin sääli taistelusta väsyneitä perheenmiehiä. Jos puolueeseen koottaisiin enemmän tuollaisia väsyneitä, niin se tekisi puolueen „malttavaisemmaksi ja kaivaisi maaperää poliittisen seikkailun alta” (s. 18).

Tuo onkin reilumpaa, hyvä Larin! On turhaa vilpistellä ja pettää itseään. Te ette tarvitse etujoukkopuoluetta, vaan *jälkijoukkopuolueen*, joka olisi malttavaisempi. Sanokaakin se suoraan!

...,Kaivaa maaperää poliittisen seikkailun alta”... On niitä ollut vallankumouksen tappioita Euroopassakin, ovat olleet vuoden 1848 kesäkuun päivät ja vuoden 1871 toukokuun päivät, mutta sellaisia sosialidemokraatteja, kommunisteja, jotka olisivat pitäneet tehtävänäään julistaa „seikkailuksi” joukkojen esiintymiset vallankumouksessa,—sellaisia ei vielä ole ollut. Sitä varten on täytynyt käydä niin, että vallankumouksellisiksi marxilaisiksi lukeutuivat (toivokaamme, että vähäksi aikaa) ne selkärangattomat ja pelkurimaiset venäläiset poroporvarit, joilta puuttuu itsetuottamusta, jotka masentuvat aina, kun tapahtumat kääntyvät taantumukseksi, ja joita luvallanne sanoen nimitetään „intelligensiksi”.

...,Kaivaa maaperää seikkailun alta”! No jos näin on laita, niin ensimmäinen *seikkailija* on Larin itse, sillä hän nimittää „pikku taistelua” vallankumouksen *edullisimmaksi*

tieksi, sillä hän koettaa saada joukot uskomaan, että vallankumous kasvaa, armeija täyttyy 2—3 vuoden kuluttua tyytymättömän maaseudun aineksista, „vanha valta kukistuu” tulevaisuudessa „heti ensimmäisessä vakavassa koetuksessa”!

Mutta Larin on seikkailija vielä toisessakin, paljon pahemmassa ja paljon halvemmassa mielessä. Hän on työväen edustajakokouksen ja „puolueettoman puolueen” (hänen sanapahasensa!) puoltaja. Sosialidemokratian tilalle tarvitaan „Yleisvenäläinen työväenpuolue”, „työväen” siksi, että siihen pitää ottaa pikkuporvarillisia vallankumousmiehiä, sosialisti-vallankumoukselliset, P.P.S:n miehet, Valko-Venäjän gromada¹⁰¹ y.m.

Larin on Axelrodin ihailija. Mutta hän on tehnyt tälle karhunpalveluksen. Hän on ylistänyt niin kovin tämän „nuoruuden tarmoa”, sitä „aitoa puoluemiehen urhoollisuutta”, jota tämä on osoittanut taistelussa työväen edustajakokouksen puolesta, hän on syleillyt tätä niin palavasti, että... on tukehduuttanut syleilyynsä! Naiivi ja totuudenmukainen käytännön mies, joka otti ja sanoa pamautti kerralla kaiken sen, mikä olisi pitänyt salata työväen edustajakokouksen menestyksellisen propagoinnin vuoksi, on iskenyt kuoliaaksi Axelrodin hämärän työväen-edustajakokous-„aatteen”. Työväen edustajakokous merkitsee „kyltin poistamista” (s. 20 Larinilla, jolle sosialidemokratismi on pelkkä kyltti), se merkitsee yhteensulautumista eserrien ja ammattiliittojen kanssa.

Oikein, toveri Larin! Kiitoksia edes totuudenmukaisuudesta! Työväen edustajakokous merkitsee todellakin kaikkea tuota. Juuri tuohon se johtaisi vastoin sen koollekutsujain tahtoakin. Ja juuri sen vuoksi työväen edustajakokous on nyt halpaa opportunistista seikkailua. Halpaa, sillä sen pohjana ei ole mitään laajakantoista aatetta, vaan yksinomaan intelligentin väsymys, johon syynä on sitkeä taistelu marxilaisuuden puolesta. Opportunistista — samasta syystä ja sen vuoksi, että työväenpuolueeseen päästetään tuhansia pikkuporvareita, joiden kanta ei ole vielä läheskään lopullisesti määräytynyt. Seikkailua, sillä nykytilanteessa tuollainen yritys ei toisi mukanaan rauhaa, ei myönteistä työtä eikä eserrien ja sosialidemokraattien yhteistoimintaa, joista jälkimmäisille Larin määrää suosiollisesti „propagandayhdistysten” osan „laajan puolueen sisällä” (s. 40), vaan

pahentaisi rajattomasti taistelua, eripuraisuutta, hajaannusta ja aatteellista sekavuutta ja käytännöllisen työn desorganisaatiota.

Eri asia on ennustaa, että eserrä-„keskustan” *täytyy* kansansosialistien ja maksimalistien erkaantumisen jälkeen lähestyä sosialidemokraatteja *. Ja toista on kavuta ottamaan omenaa, joka vasta kypsyy, muttei ole vielä kypsynyt. Joko taitatte niskanne, arvoisa herra, tahi saatte vatsataudin raa'oista hedelmistä.

Larin argumentoi „Belgialla” — aivan niin kuin tekivät vuonna 1899 R. M. („Rabotshaja Myslin” toimittaja) ja hra Prokopovitsh (silloin kun hänellä oli sosialidemokraatin „vaistonvaraisia purkauksia” eikä hän ollut vielä kylliksi „viisastunut” muuttuakseen „suunnitelmallisesti toimivaksi” kadetiksi). Larinin kirjaseen on huolellisesti liitetty Belgian työväenpuolueen sääntöjen huolellinen venäjännös! Kunnon Larin on unohtanut siirtää Venäjälle Belgian teollisuusolot ja historian. Useiden porvarillisten vallankumousten *jälkeen*, sen *jälkeen* kun oli käyty vuosikymmeniä taistelua Proudhonin pikkuporvarillista kvasi-sosialismia vastaan, Belgian teollisuuskapitalismin kehityksen *ollessa* jättiläismäistä, miltei nopeinta maailmassa,— Belgian työväen edustajakokous ja työväenpuolue olivat siirtymistä epäproletaarisesta sosialismista proletaariseen. Venäjällä, aikana, jolloin porvarillinen vallankumous, joka *kiertämättömästi* synnyttää pikkuporvarillisia ideoita ja pikkuporvarillisia ideologeja, on kiihkeimmillään ja talonpoikaiston ja proletariaatin välikerroksissa on voimistumassa „trudovikkilainen” virtaus sekä on olemassa *Sosialidemokraattinen* työväenpuolue miltei kymmenvuotisine historioineen, työväen edustajakokous on huono keksintö ja yhteensulautuminen eserrien kanssa (kuka heitä tietää? ehkä heitä on 30 tuhatta, ehkä 60 tuhatta — sanoo Larin avomielisesti) on intelligentin mielijohde.

Niin, niin, historia osaa ivata! Menshevikit ovat toitottaneet vuosikausia, että bolshevikit ovat lähellä eserräläisyyttä. Ja nyt bolshevikit hylkäävät työväen edustajakokouksen muun muassa *juuri sen vuoksi*, että se hämäisi proletaarin ja pienisännän katsantokantojen välisen eron

* Ks. tätä osaa, s. 182. *Toim.*

(ks. Pietarin komitean¹⁰² päätöslauselmaa „Proletarin” 3. n:osta). Mutta *menshevikki* kannattaa *yhteensulautumista eserrien kanssa* puolustaessaan työväen edustajakokousta. Tuo on ennenkuulumatonta.

— En halua sulattaa puoluetta luokkaan,— puolustele Larin.— Haluan yhdistää vain etujoukon, 900 tuhatta 9 miljoonasta (s. 17 ja s. 49).

Otetaanpa viralliset tehdastilastot vuodelta 1903. Tehdastyöläisiä oli kaikkiaan 1.640.406. Siinä luvussa tehtaissa, joissa on yli 500 työläistä,— 797.997; tehtaissa, joissa on yli 100 työläistä, — 1.261.363. Suurimmissa tehtaissa työskentelevien työläisten lukumäärä (800 tuh.) on hiukan pienempi sitä lukua, minkä Larin esittää eserrien kanssa yhteisen työväenpuolueen jäsenluvuksi!

Larin ei siis usko sitä, että me voimme Venäjällä, kun meillä jo nyt on noin 150—170 tuhatta sosialidemokraattisen puolueen jäsentä, kun suurimmissa tehtaissa työskenteleviä työläisiä on 800 tuhatta, kun on olemassa suuria vuoriteollisuuslaitoksia (jotka eivät sisälly tuohon laskuun), kun kauppa-alalla, maataloudessa, liikenteessä j.n.e. työskentelee lukuisa joukko aito proletaarisia aineksia,— että me voimme piakkoin voittaa 900 tuhatta *proletaaria* sosialidemokratian puolelle puolueen jäseniksi?? Se on pöyristyttävää, mutta totta.

Mutta Larinin epäusko on vain intelligentin ajatuksen arkuutta.

Me uskomme täydellisesti tuollaisen tehtävän olevan toteutettavissa. „Työväen edustajakokous”- ja „puolueeton puolue”-seikkailun vastapainoksi me esitämme tunnuksen: *sosialidemokraattisen puolueemme laajentaminen viisi- ja kymmenkertaisesti*, mutta pääasiallisesti ja *miltei poikkeuksetta* vain aito proletaarisilla aineksilla ja yksinomaan vallankumouksellisen marxilaisuuden aatteellisen lipun alla*.

Nyt, kun on käyty vuosi suurta vallankumousta ja kaikenlaiset puolueet kehittyvät nopeasti, proletariaatti erottautuu

* Ammattiliittojen yhdistäminen puolueeseen, jota Larin ehdottaa, on epäratsionaalista. Se tyypistää työväenliikettä ja sen perustaa. Taisteluun isäntiä vastaan me saamme yhdistetyksi työläisiä paljon suuremman määrän kuin sosialidemokraattista politiikkaa varten. Siksi (vastoin Larinin *väärää* väitettä, että bolshevikit ovat esiintyneet puolueettomia ammattiliittoja vastaan)— siksi me kannatamme puolueettomia ammattiliittoja, kuten niitä kannatti *jo vuonna 1902* „Jakobiinilaisen” (opportunistien mielestä jakobiinilaisen) „Mitä on tehtävä?” kirjusen kirjoittaja. (Ks. Teokset, 5. osa, ss. 443—444. *Toim.*)

itsenäiseksi puolueeksi nopeammin kuin koskaan aikaisemmin. Duuman vaalit auttavat siinä (tietenkin, ellei tehdä opportunistisia vaaliliittoja kadettien kanssa). Yleensä porvariston ja varsinkin pikkuporvariston (*kansansosialistit*) petokset lujittavat vallankumouksellista sosialidemokratiaa.

Me saavutamme Larinin „ihanteen” (900 tuh. puolueen jäsentä)—vieläpä ohitammekin tuon ihanteen tekemällä sitkeästi työtä entiseen suuntaan eikä seikkailemalla. Nyt pitää todellakin laajentaa puoluetta *proletaarisella* aineksella. Se on epänormaalia, että Pietarissa on yhteensä vain 6 tuhatta puolueen jäsentä (Pietarin läänin tehtaissa, joissa on 500 työläistä ja enemmänkin, on 81 tuhatta työläistä; kaikkiaan 150 tuh. työläistä),—että keskisellä teollisuusalueella on kaikkiaan vain 20 tuh. puolueen jäsentä (tehtaissa, joissa on 500 työläistä ja enemmänkin, on 377 tuh. työläistä; kaikkiaan 562 tuhatta työläistä). Sellaisissa keskuksissa pitää *osata* liittää * työläisiä puolueeseen viisi ja kymmenen kertaa enemmän. Siinä Larin on täydellisesti ja ehdottomasti oikeassa. Mutta meissä ei saa olla intelligentin pelkuruutta eikä intelligentin hermostuneisuutta. Me saavutamme sen *sosialidemokraattista* tietämme, seikkailuilla.

IV

Ainoa „ilahduttava ilmiö” tov. Larinin kirjasessa on se, että hän vastustaa kiihkeästi liittoutumista kadettien kanssa. Lehtemme tämän numeron toisesta artikkelista lukija löytää siitä asiasta yksityiskohtaisia lainauksia, joita on tehty luonnehdittaessa menshevismin kaikkia horjumisia tuossa tärkeässä kysymyksessä.

Tässä yhteydessä meitä kiinnostaa sellaisen „arvovaltaisen” todistajan kuin menshevikki Larinin antama menshevismin yleinen luonnekuva. Nimenomaan liittoutuminen kadettien kanssa on se syy, jonka vuoksi hän vastustaa „*lattean byrokraattista menshevismii*”. „Byrokraattinen menshevismi”, kirjoittaa hän, on valmis toivomaan „itse-

* Sanomme: „osata liittää”, sillä tuollaisissa keskuksissa sosialidemokraattityöläisten lukumäärä ylittää epäilemättä moninkertaisesti puolueen jäsenten lukumäärän. Meillä on rutiinia, sitä vastaan on taisteltava. Siellä, missä tarvitaan, täytyy osata soveltaa lose Organisationen: vapaampia, laajempia, helppopääisiä *proletaarisia* järjestöjä. Tunnuksemme on: *sosialidemokraattisen työväenpuolueen laajentaminen* puolueettoman työväen edustajakokouksen ja puolueettoman puolueen vastapainoksi!

murhan veroista yhteenliittymistä porvarilliseen leiriin kuuluvien sosialidemokratian vihollisten kanssa”. Emme tiedä, kykeneekö Larin puolustamaan katsomuksiaan Plehanovia vastaan sisukkaammin kuin Martov. Mutta Larin ei kapinoin „virallista” ja „byrokraattista” menshevismiiä vastaan vain kadettien kanssa liittoutumisen vuoksi. „Kaikki vanhentunut”, sanoo esim. Larin menshevismiiä tarkoittaen, „saa byrokraattisuuden leiman”!! (s. 65). Menshevismi vanhentuu ja luovuttaa paikkansa „eurooppalaiselle realismille”. „Siitä johtuu menshevismiin ainainen masentuneisuus, puolinaisuus, epävarmuus” (s. 62). Työväen edustajakokousta koskevista puheista hän kirjoittaa: „Kaikissa noissa puheissa on jonkinlaisen vaillinaisuuden ja ajatuksen arkuuden leima, ehkä yksinkertaisesti ei rohjeta sanoa kuuluvasti sitä, mikä on jo kypsynyt sisällä” (s. 6) j.n.e.

Me jo tiedämme sen, mistä pohjimmaltaan johtuu tämä menshevismiin kriisi, sen muuntuminen byrokraattisuudeksi *: — pikkuporvarillinen intelligentti ei ole varma vallankumouksellisen taistelun jatkamisen mahdollisuudesta, hän pelkää tunnustaa vallankumouksen päättyneen, pelkää tunnustaa taantumuksen lopullisesti voitaneen. „Menshevismi on ollut vain vaistomaista, puolittain alkuvoimaista puolueen kaipaamista”, sanoo Larin. Menshevismi on intelligentin vaistonvaraista tynkäperustuslain ja rauhallisen laillisuuden kaipaamista, sanomme me. Menshevismi on taantumuksen muka objektiivista puolustelua, joka on lähtöisin vallankumouksellisten keskuudesta.

Bolshevikit ovat aivan alusta alkaen, jo geneveläisessä „Vperjod” lehdessä¹⁰³ (tammi—maaliskuu 1905) ja kirjassa „Kaksi taktiikkaa”** (heinäkuu 1905), asettaneet kysymyksen kokonaan toisin. Koska heillä ei ollut mitään

* Taaskin historian ivaal! Menshevikit ovat huutaneet bolshevikien „formalismista” ja „byrokraatismista” jo vuodesta 1903 lähtien. Siitä pitäen heidän käsisään ovat koko ajan olleet puolueen kaikki „byrokraattiset” ja „formaaliset” erioikeudet. Ja nyt menshevikki toteaa menshevismiin muuntuneen *byrokraattisuudeksi*. Parempaa rehabilitaatiota bolshevikit eivät olisi voineet itselleen toivoakaan. Larin ei etsi menshevismiin byrokraattisuutta sieltä, missä se todellisuudessa on. Byrokraattisuuden lähteenä on se opportunisti, jota Axelrod ja Plehanov juurruttavat menshevikkeihin muka eurooppalaisuutena. Sveitsiläisen poroporvarin heijastumaideologiassa ja tottumuksissa ei ole jälkeäkään eurooppalaisuudesta. Poroporvarillinen Sveitsi on varsinaisen Euroopan, vallankumouksellisten perinteiden ja laajojen joukkojen kärkevän luokkataistelun Euroopan, lakeijainhuone. Ja Plehanovilla tuo byrokraattisuus tuli täysin ilmi vaikkapa siinä työväen edustajakokousta koskevan kysymyksen asettelussa (työväen edustajakokous puolueen edustajakokouksen vastapainona), jota vastaan Larin esittää niin kiihkeän ja vilpittömän vastalauseensa.

** Ks. Teokset, 9. osa, ss. 1—125. *Toim.*

erheellisiä käsityksiä eri luokkien etujen ristiriitaisuudesta ja noiden luokkien tehtävistä porvarillisessa vallankumouksessa, he sanoivat jo silloin suoraan: mahdollisesti Venäjän vallankumous päättyy perustuslakikeskoseen. Vallankumouksellisen proletariaatin kannattajina ja ideologeina me täytämme velvollisuutemme loppuun saakka — kaikista liberaalien petoksista ja katalista teoista huolimatta, kaikista pikkuporvareiden horjumisista, kaikesta heidän arkuudesta ja epäröinnistään huolimatta me viemme läpi vallankumoukselliset tunnuksemme, käytämme todella loppuun *kaikki* vallankumoukselliset mahdollisuudet — tulemme olemaan ylpeitä siitä, että olemme astuneet *ensimmäisinä* kapinatielle ja *viimeisinä* jättäneet tuon tien, kun se todellakin on käynyt mahdottomaksi. Emmekä me tällä haavaa vielä lähimainkaan tunnusta kaikkia vallankumouksellisia mahdollisuuksia ja perspektiivejä loppuun käytyiksi. Me kehotamme suoraan ja avoimesti kapinaan ja valmistautumaan siihen sitkeästi, itsepintaisesti, jatkuvasti.

Ja kun myönnämme vallankumouksen päättyneeksi, me sanomme sen suoraan ja avoimesti. Me poistamme ohjelmastamme koko kansan nähden kaikki välittömästi vallankumoukselliset tunnuksemme (sellaiset kuin perustava kokous). Emme rupea peittämään itseämme emmekä muita jesuiittamaisilla sofismeilla (sellaisilla kuin on Plehanovin „täysivaltainen Duuma” *kadetteja varten*)*. Me emme tule puolustelemaan taantumusta ja *sanomaan* taantumuksellista perustuslaillisuutta terveen realismin perustaksi. Me sanomme ja todistamme proletariaatille, että porvariston petokset ja pienisäntien horjumiset ovat saattaneet porvarillisen vallankumouksen tuohon ja että proletariaatti itse valmistelee ja suorittaa nyt uuden, sosialistisen vallankumouksen. Ja sen vuoksi vallankumouksen taantumisen, s.o. porvariston täydellisen petoksen pohjalla emme toki missään tapauksessa tee mitään blokkeja opportunistisen, emmekä edes vallankumouksellisenkaan porvariston kanssa — sillä vallankumouksen taantuminen merkitsisi porvarillisen vallankumouksellisuuden muuttumista sisällytettömäksi fraasiksi.

Juuri tämän vuoksi meihin eivät koske ollenkaan ne kiukuiset sanat, joita Larin syytää niin viljalti meitä vastaan,

* Ks. tätä osaa, s. 317. *Toim.*

huutaen bolshevismiin lähenevästä kriisistä, siitä, että bolshevismi on menehtynyt, että me olemme aina laahustaneet menshevikkien perässä j.n.e. Kaikki nuo pistely- ja nälvimisyrytykset herättävät vain ylimielistä hymyä.

Bolshevikeista on erkaantunut ja tulee erkaantumaan yksilöitä, mutta suunnassamme *ei voi olla* kriisiä. Asianlaita on niin, että olemme sanoneet aivan alusta lähtien (ks. „Askel eteenpäin, kaksi askelta taaksepäin” *): me emme luo mitään erikoista „bolshevistista” suuntaa, me vain puolustamme aina ja kaikkialla *vallankumouksellisen sosialidemokratian* katsantokantaa. Ja sosialidemokratiassa, aina yhteiskunnalliseen vallankumoukseen saakka, tulee kiertämättömästi olemaan opportunistinen ja vallankumouksellinen siipi.

Pikasilmäys „bolshevismiin” historiaan riittää antamaan varmuuden siitä.

Vuosi 1903—1904. Menshevikit saarnaavat järjestödemokratismia. Bolshevikit sanovat sen olevan intelligenttifraseologiaa aina siihen saakka, kunnes puolue esiintyy julkisesti. Menshevikki-Työmies tunnustaa geneveläisessä kirjasessaan (v. 1905), että itse asiassa menshevikeillä ei ole ollut mitään demokratismia. Menshevikki Larin tunnustaa, että heidän „juttunsa valinnallisuusperiaatteesta” olivat „tekaistuja”, niillä yritettiin „pettää historiaa” ja että todellisuudessa menshevikkien „Pietarin ryhmässä ei noudatettu valinnallisuusperiaatetta vielä vuoden 1905 syksylläkään” (s. 62). Mutta heti lokakuun vallankumouksen jälkeen bolshevikit *ensimmäisinä* ilmoittivat „Novaja Zhiznissä”¹⁰⁴, että puolueessa siirrytään *käytännössä* demokratismiin **.

Vuoden 1904 loppu. Zemstvokampanja. Menshevikit seuraavat liberaaleja. Bolshevikit eivät kiellä (vaikka sellaista kaskua usein levitelläänkin) pitämästä zemstvomiesten edessä „hyviä mielenosoituksia”, mutta hylkäävät „intelligenttien huonot päätelmät” ***, intelligenttien, jotka sanoivat, että taisteluareenalla on *kaksi* voimaa (tsaari ja liberaalit) ja että esiintyminen zemstvomiesten edessä on

* Ks. Teokset, 7. osa, ss. 191—410. *Toim.*

** Ks. Teokset, 10. osa, ss. 13—23. *Toim.*

*** Geneveläisen „Vperjod” lehden 1. numerossa (tammikuu 1905) julkaistun „Zemstvokampanjasuunnitelmaa” arvostelleen alakertakirjoituksen otsikkona oli: „Proletaarien hyvistä mielenosoituksista ja eräiden intelligenttien huonoista päätelmistä”. (Ks. Teokset, 8. osa, ss. 14—19. *Toim.*)

korkeinta tyyppiä oleva mielenosoitus. Nyt menshevikki Larin itse tunnustaa, että zemstvokampanja oli „tekaistu” (s. 62), että se oli „viisas ja ovela kikka” (s. 57).

Vuoden 1905 alku. Bolshevikit asettavat avoimesti ja suoraan kysymyksen kapinasta, siihen valmistautumisesta. III edustajakokouksen päätöslauselmassa he ennustavat *lakon yhdistyvän kapinaan*. Menshevikit kieroilevat, kieltäytyvät kapinatehtävistä, puhuvat joukkojen aseistamisesta polttavan itseaseistautumistarpeen tunnolla.

Vuosi 1905, elo—syyskuu. Menshevikit (Parvus uudessa „Iskrassa”) kehottavat osallistumaan Bulyginin Duumaan. Bolshevikit kehottavat boikotoimaan sitä aktiivisesti, propagoimaan välittömästi kapinaa.

Vuosi 1905, loka—joulukuu. Lakkojen ja kapinain muodossa käyty kansan taistelu lakaisi pois Bulyginin Duuman. Menshevikki Larin tunnustaa kirjallisessa ilmoituksessaan Yhdistävässä edustajakokouksessa, että vallankumouksen korkeimman nousun kaudella menshevikit toimivat bolshevistisesti. Me, sosialidemokraatit, osallistumme yhdessä ja rinnan vallankumouksellisen porvariston kanssa väliaikaisen hallituksen alkuasteisiin elimiin.

Vuoden 1906 alku. Menshevikit ovat masentuneita. Eivät usko Duumaan eivätkä usko vallankumoukseen. He kehottavat osallistumaan Duuman vaaleihin Duuman boikotoimiseksi (*Larin*, s. 57). Bolshevikit täyttävät vallankumousmiehinä velvollisuutensa tehden kaikkensa toisen Duuman boikotoimiseksi, Duuman, johon vallankumouksellisten piireissä ei luottanut *kukaan*.

Vuosi 1906, touko—kesäkuu. Duuma-kampanja. Boikotin epäonnistuminen porvariston petoksen vuoksi. Bolshevikit tekevät vallankumouksellista työtä uudessa, vaikkakin huonommassa tilanteessa. Duuman kaudella meidän, vallankumouksellisten sosialidemokraattien, taktiikka eroaa entistä selvemmin koko kansan nähden opportunistista: kadettien arvostelu Duumassa, taistelu trudovikkien vapauttamiseksi kadettien vaikutusvallasta, Duuma-illuusioiden arvostelu, Duuman vasemmistoryhmien vallankumouksellisen lähentymisen propagointi.

Vuosi 1906, heinäkuu. Duuman hajottaminen. Menshevikit touhuavat vaatien viipymätöntä mielenosoituslakkoa ja erillisiä esiintymisiä. Bolshevikit ovat vastaan. *Tästä puhuessaan Larin on vaiti puolueen jäsenille julkaistusta*

Keskuskomitean kolmen jäsenen vastalauseesta. Larinin puheet tästä välikohtauksesta eivät ole totta. Bolshevikit osoittavat, että mielenosoitus on typeryyttä, ja ovat *myöhemmän* kapinan kannalla *. Menshevikit allekirjoittivat kapinakehotuksia yhdessä vallankumouksellisen porvariston kanssa.

Vuoden 1906 loppu. Bolshevikit tunnustavat, että porvariston petokset pakoittavat kulkemaan kiertotietä, menemään Duumaan. Alas kaikenlaiset blokit! Alas varsinkin kadettien kanssa tehdyt blokit! Menshevikit ovat blokkien kannalla.

Ei, toveri Larin, meidän ei tarvitse hävetä tällaista Venäjän sosialidemokratian vallankumouksellisen ja opporunistisen siiven välillä käydyn taistelun kulkua!

„Proletari” № 9,
joulukuun 7 pnä 1906

Julkaistaan „Proletari” lehdessä
tekstin mukaan

* Ks. tätä osaa, ss. 114—115. *Toim.*